

9.1 CON CÁ TRÁU VÀ HAI CHỊ EM

Ở một bon kia, có hai chị em gái. Một hôm, hai chị em rủ nhau đi xúc cá, bắt tôm tép, nhưng cứ bàn tới bàn lui, nên đi xúc ở suối nào để có được nhiều tôm cá. Người chị thì muốn đi xa để được nhiều, người em thì muốn đi gần cho đỡ mỏi chân. Cứ thế, họ bàn nhau, cuối cùng người em đành phải nghe lời chị. Chị bảo:

- Em ơi! hay là mình rủ cả chị em trong bon đi cho vui?

Thế là hai chị em đi rủ từng nhà, từng người, nhưng chẳng ai muốn đi cả. Người thì nói là bận làm cỏ, người thì bận giã gạo, bở củi. Cuối cùng vì nhà họ đã hết thức ăn nên chỉ có hai chị em cũng phải đi.

Trước khi đi, hai chị em chuẩn bị đầy đủ rổ xúc cá, giỏ đựng bả trong gùi, gùi lên lưng là đi. Hai chị em đi thật xa thì gặp một con suối nhỏ. Họ xúc cá nhưng xúc hoài, xúc mãi cả buổi chỉ được vài con tôm, con tép và con cá trấu nhỏ. Xúc được con nào là họ bỏ vào giỏ đeo trên lưng. Khi đã được đầy giỏ, họ không xúc nữa, đi về. Trên đường về, hai chị em gặp đàn voi rừng hung dữ đang đập làm cây rừng đổ ngã ầm ầm. Đàn voi đang tiến gần về phía hai chị em. Họ không biết làm thế nào, nếu chạy trốn thì không thể thoát thân được vì đàn voi chạy nhanh hơn họ. Bí quá, hai chị em trèo lên ngọn cây để tránh voi.

Họ trèo lên ẩn núp trong đám lá um tùm và không dám nói chuyện, không dám động đậy, chỉ thở nhẹ nhẹ, nhưng hơi thở của họ bay theo làn gió thổi về hướng đàn voi đang đi. Đàn voi rừng hung dữ kia nghe hơi thở người, chúng liền gầm rú vang cả núi rừng. Voi chạy tới, chạy lui tứ tung và đưa cái vòi về bốn hướng để đánh hơi người. Mỗi con đi tìm mỗi hướng để tìm hơi người.

Một con voi đực to nhất đàn có cái vòi dài và cặp ngà to đang tiến vào gốc cây nơi hai chị em đang nấp. Voi đưa vòi lên cây để ngửi, nó phì phì cái vòi một hồi rồi rú ầm lên. Nghe tiếng con voi to rú, cả đàn voi hung dữ chạy dồn về cây nơi hai chị em đang ẩn mình. Đàn voi xúm nhau quật cho cây ngã, con thì lay gốc, con thì bới rễ, con thì hút nước phun lên cành cây và phun vào rễ cây.

Cái cây lung lay từng đợt. Không có vũ khí gì để có thể chống lại đàn voi dữ, hai chị em đành phải bám chặt cành cây chờ chết. Đàn voi thi nhau ôm gốc cây lung lay, đưa qua đưa lại. Hai chị em bị xóc lên, xóc xuống làm cho cái giỏ đựng tôm cá bị đổ. Vừa lúc con voi đực đầu đàn đưa vòi lên trời để quật ngọn cây đổ thì giỏ đựng cá cũng vừa trút xuống. Một con cá trấu rơi trúng vào vòi con voi. Trong vòi sẵn có nước nên con cá trấu vừa rơi xuống đã bơi tung tăng. Con voi to nhất cảm thấy nhột trong lỗ mũi và khó chịu, nó rú ầm lên vài tiếng rồi bỏ chạy. Đàn voi thấy con voi đầu đàn bỏ chạy, các con voi nhỏ tưởng cho mình bị thương nên chúng kéo cả bầy chạy theo luôn.

Khi đàn voi bỏ đi, hai chị em từ từ trèo xuống đất. Họ lấy hết sức lực chạy về nhà. Chạy được một quãng đường dài, hai chị em mệt đến nỗi không thể lê chân

được nữa. Hai chị em lịm đi ngủ một giấc dài. Trong lúc đang mê man thì họ mơ thấy một chàng trai bước đến hỏi:

- Hai chị em đang làm gì ở đây vậy?

Hai chị em liền kể đầu đuôi sự việc vừa xảy ra. Nghe xong, chàng trai nói tiếp:

- Tại sao chỉ có hai chị em gái thôi mà dám đi xúc cá suối xa như vậy? Suối này không ai được đến, nguy hiểm lắm. Ai đã đến liền sau đó bị thần bắt thôi! Hôm nay, thương tình hai cô là người tốt bụng, không có ý định hại suối thần, tôi mới đến cứu hai cô đó. Nếu không có tôi thì hai cô đã bị lũ voi rừng hung ác kia quật chết mất rồi!

Chàng trai có vẻ thân mật và ôn tồn nói thêm như dặn dò:

- Kể từ hôm nay chúng ta là bạn của nhau nhé! Các cô đừng xuống suối bắt cá trấu nữa, nếu bắt được thì nên thả lại dòng suối, chứ không nên mang về ăn.

Người con trai nói vừa dứt lời thì họ tỉnh giấc. Hai chị em nhìn xung quanh chẳng thấy ai cả, chỉ thấy bên cạnh có một con cá trấu. Hai chị em suy nghĩ mãi không ra. Cuối cùng, họ cũng đoán là hồn con cá trấu đã mách bảo với họ như vậy.

Cô chị nói với em gái:

- Thôi, từ đây về sau chúng ta không nên bắt cá trấu nữa.

Thế là hai chị em thoát nạn đi về, họ kể lại sự việc xảy ra cho dân làng nghe. Và cho đến ngày nay vẫn còn một số người đàn ông, đàn bà người M'ông biết chuyện này không dám ăn cá trấu.

Người kể: cô giáo H'Xuân, bon Đăk Blao, thị trấn Kiến Đức, huyện Đăk Rláp